

Streven: klimaatneutraliteit in 2050, vervuiling terug naar nul voor een gifvrij milieu

Green Deal biedt ook blauwe kansen

Op 11 december 2019 zijn door de Europese Commissie de plannen voor een Europese Green Deal gepresenteerd. De Green Deal kan gezien worden als een overkoepelend werkprogramma voor de komende vijf jaar op het gebied van klimaat en milieu. Eerste uitvoerend vicevoorzitter van de Europese Commissie Frans Timmermans draagt de hoofdverantwoordelijkheid voor de Green Deal. Hij schrijft in de inleiding ervan: 'De urgentie is hoog, maar er zijn ook grote kansen.' Onder het motto 'het gaat niet snel genoeg, het moet sneller' heeft de Europese Commissie een inhaalslag voor klimaat- en milieubeleid aangekondigd.

Wat heeft de drinkwatersector met de Green Deal te maken, of omgekeerd, wat betekent de Green Deal voor de sector? Het uitgangspunt van de Green Deal is om klimaat- en milieudoelstellingen te 'mainstreamen', oftewel deze doelstellingen te integreren in alle beleidsmaatregelen van de EU.

De voornaamste en meest uitgesproken ambitie in de Green Deal is om als Europa in 2050 klimaatneutraal te zijn. Om dit te bereiken is er een Klimaatwet voorgesteld waar alle EU-lidstaten zich aan moeten houden. Volgens de Commissie draait de Green Deal om het welzijn van de burgers en richt hij zich daarom naast klimaatbeleid ook op een betere bescherming van het milieu. Dit wordt kracht bijgezet met de zogenaamde 'zero pollution ambition': het streven om vervuiling tot nul terug te dringen om te komen tot een gifvrij milieu.

Van deal naar real

De nieuwe plannen zijn veelomvattend en zullen in de komende jaren verder worden uitgewerkt. Nooit eerder waren vergroening en verduurzaming de leidraad voor intersectorale samenwerking. De integratie van sectoraal beleid wordt gezien als een gemeenschappelijk belang. Nationale strategieën en plannen zullen worden beoordeeld aan de hand van robuuste klimaat- en milieucriteria met aandacht voor onderlinge samenhang van sectoren.

In het schema op pagina 35 staan de belangrijkste bouwstenen van de Green Deal weergegeven en worden per onderdeel toegelicht. De planning in dit tijdschema zal door de COVID-19 uitbraak echter mogelijk opgeschoven worden.

Actieplan lucht, water en bodem

Het actieplan om de vervuiling van lucht, water en bodem terug

te brengen tot nul lijkt het meest relevant voor het beleid dat de drinkwatersector aangaat. Doelen van het actieplan lucht, water en bodem zijn o.a. het in stand houden van biodiversiteit in meren en rivieren, het verminderen van schadelijke verontreiniging door microplastics, farmaceutische producten, de overmaat aan nutriënten en industriële vervuiling. De Commissie zal daarvoor maatregelen voorstellen om de vervuiling door lozingen van stedelijk afvalwater en door nieuwe of bijzonder schadelijke bronnen van verontreiniging, en de gecombineerde effecten van deze stoffen aan te pakken. Daarnaast moeten ook de 'van boer tot bord strategie', de 'industriestrategie' en de 'chemische stoffen strategie voor duurzaamheid' bijdragen aan het verminderen van vervuiling.

'Van boer tot bord strategie'

Het uitgangspunt van de 'Van boer tot bord strategie' is dat Europees voedsel veilig, voedzaam en van hoge kwaliteit moet blijven, en moet worden geproduceerd met zo weinig mogelijk impact op de natuur. De Commissie benadrukt dat daarvoor het gebruik van chemische pesticiden, meststoffen en antibiotica, de afhankelijkheid daarvan en de risico's aanzienlijk teruggedrongen moeten worden. In deze strategie zal de Commissie aangeven hoe zij dit wil bereiken. De Commissie wil bijvoorbeeld dat 40% van het budget voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid gaat bijdragen aan klimaatactie.

Chemische stoffen strategie voor duurzaamheid

De duurzaamheidsstrategie inzake chemische stoffen is gericht op de bescherming van volksgezondheid en het milieu tegen gevaarlijke chemische stoffen. Samenwerking van o.a. industrie en wetenschappelijke instanties en een verbeterd rechtskader moeten zorgen voor meer transparantie bij het prioriteren van maatregelen

Eurocommissaris Frans Timmermans.

voor het omgaan met chemische stoffen. Met deze wetenschappelijke inslag wil de Commissie de risico's van hormoonontregelende stoffen, gevaarlijke chemische stoffen in producten, met inbegrip van ingevoerde producten, gecombineerde effecten van verschillende chemische stoffen en zeer persistente chemische stoffen terugdringen.

Industriestrategie

In maart 2020 heeft de EU een industriestrategie vastgesteld, waarin modernisering van de industrie door de ontwikkeling van klimaatneutrale en circulaire producten en het koolstofarm maken van energie-intensieve industrie essentieel is. Daarbij zal met toenemende digitalisering worden ingezet op verbeterde monitoring van lucht- en waterverontreiniging.

Europese Klimaatwet

Het voorstel voor de Europese Klimaatwet legt wettelijk vast dat de netto uitstoot van broeikasgassen in de EU in 2050 tot nul wordt teruggebracht, zodat klimaatverandering wordt teruggedrongen. De Klimaatwet vormt hiermee de kern van de Europese Green Deal en verankert de mondiale klimaatovereenkomst van Parijs.

Actieplan circulaire economie

In maart is het actieplan circulaire economie gepresenteerd met als een van de hoofddoelen om markten voor klimaatneutrale en circulaire producten te stimuleren en daarmee te zorgen voor o.a.

minder afval. Gebruik van (wegwerp)plastic zal verder worden teruggedrongen en er komt betere monitoring van afvalstromen om te voorkomen dat zorgwekkende stoffen in het milieu terecht kunnen komen.

Klimaatadaptatiestrategie

De Commissie zet naast het tegengaan van klimaatverandering in op klimaatbestendigheid, veerkracht, preventie en paraatheid. Publieke en private investeringen moeten helpen in de hele EU instrumenten te kunnen ontwikkelen om risico's van klimaatverandering te beperken.

EU-biodiversiteitsstrategie

De Europese Commissie werkt aan een ambitieus mondiaal kader voor de bescherming van de biodiversiteit, om de kwaliteit en kwantiteit van de Europese bossen te helpen verbeteren en om klimaatneutraliteit te bereiken en een gezond milieu tot stand te brengen.

Verdere uitrol van de Green Deal

De verschillende strategieën die de Green Deal vormen, zullen de komende jaren uitgerold worden en moeten leiden tot ambitieuzere EU-wetgeving. Daarbij blijft het de vraag of de soep door de lidstaten zo heet zal worden gegeten als dat hij door de Commissie wordt opgediend.

Ursula von der Leyen, voorzitter Europese Commissie.

Nieuwe voorstellen Europese Commissie	Planning ¹
Actieplan om de vervuiling van lucht, water en bodem terug te brengen tot nul	2021
'Van boer tot bord strategie' met o.a. maatregelen om het gebruik en het risico van chemische pesticiden, meststoffen en antibiotica sterk te beperken	Voorjaar 2020
Herziening van maatregelen ter bestrijding van industriële vervuiling	2021
Chemische stoffen strategie voor duurzaamheid	Najaar 2020
Europese Klimaatwet	✓ Maart 2020
Actieplan circulaire economie	✓ Maart 2020
Klimaatadaptatiestrategie	Najaar 2020
EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 en maatregelen om oorzaken van biodiversiteitsverlies aan te pakken	Voorjaar 2020 en 2021

Vewin-prioriteiten tijdens verdere uitwerking van de Green Deal

- Maak initiatieven rond landbouw, chemische stoffen, medicijnresten, microplastics en klimaatadaptatie concreet met expliciet aandacht voor de bescherming van drinkwaterbronnen.
- Zorg voor betere afstemming van bestaande EU-wetgeving, zoals de Prioritaire stoffenrichtlijn, het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, de registratie en toelating van chemische stoffen (REACH) en de bestrijdingsmiddelenwetgeving, met de Kaderrichtlijn Water (KRW).
- Zorg voor verbeterde implementatie van de KRW om de doelen in 2027 te behalen.
- Maak een nadere concrete uitwerking van de Europese Strategische Aanpak van Medicijnresten in het Milieu.

Vewin onderschrijft het streven van de Commissie om vervuiling tot nul terug te brengen om te komen tot een gifvrij milieu.

1. Dit indicatieve tijdschema zou door de uitbraak van COVID-19 mogelijk opgeschoven kunnen worden.